

آزمـون ۳ از ۱۲

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی سنجش یازدهم – مرحله اول (۱۴۰۳/۰۷/۲۷)

ادبیات و علوم انسانی (یازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

 @sanjesheducationgroup

 @sanjeshserv

کانال‌های ارتباطی:

ریاضی و آمار (۲)

۱. گزینه ۳ درست است.

$$\frac{1}{3} > \left(\frac{1}{2}\right)^2$$

الف: این عبارت یک گزاره، با ارزش نادرست است.

ب: این عبارت بستگی به افراد متفاوت خواهد بود و یک نظر و عقیده برای فرد بیان کننده هست، که گزاره نیست.
پ: جمله خبری می باشد ولی ارزش آن در سال بعد مشخص می شود. پس گزاره است.

۲. گزینه ۱ درست است.

$$\sim (p \Rightarrow q) \equiv \sim (\sim p \vee q) \equiv p \wedge \sim q$$

نقیض گزاره شرطی، مقدم عطفی با نقیض تالی می باشد. یعنی:

بنابراین گزینه ۱ مطلوب است.

۳. گزینه ۳ درست است.

هریک از گزینه ها را بررسی می کنیم:

$$۱) (F \Rightarrow T) \wedge r \equiv T \wedge r \equiv r$$

$$۲) (r \Rightarrow T) \Rightarrow (F \vee r) \equiv T \Rightarrow r \equiv r$$

$$۳) (T \wedge F) \Rightarrow r \equiv F \Rightarrow r \equiv T$$

$$۴) (r \Rightarrow F) \vee F \equiv r \Rightarrow F \equiv \sim r$$

۴. گزینه ۴ درست است.

گزینه های (۱) و (۲) و (۳) گزاره هایی هم ارز هستند.

بررسی گزینه ۴

$$p \wedge (\sim p \vee q) \equiv (p \wedge \sim p) \vee (p \wedge q) \equiv F \vee (p \wedge q) \equiv p \wedge q$$

۵. گزینه ۴ درست است.

$$P \equiv T \rightarrow \sim p \equiv F$$

$$q \equiv F \rightarrow \sim q \equiv T$$

$$(\sim p \Rightarrow r) \Rightarrow \sim q \equiv (F \Rightarrow r) \Rightarrow T \equiv T \Rightarrow T \equiv T$$

ارزش هر گزاره را بررسی می کنیم:

$$۱) p \wedge q \equiv T \wedge F \equiv F$$

$$۲) q \vee r \equiv F \vee r \equiv r$$

$$۳) p \Rightarrow q \equiv T \Rightarrow F \equiv F$$

$$۴) q \Rightarrow r \equiv F \Rightarrow r \equiv T$$

۶. گزینه ۱ درست است.

اگر گزاره شرطی $p \Rightarrow (\sim q \vee r)$ نادرست باشد به معنای آن است که p (مقدم) درست و $\sim q \vee r$ (تالی) نادرست است و از آنجا که ارزش گزاره $\sim q \vee r$ نادرست است، پس ارزش گزاره های r و $\sim q$ نادرست است (q درست است) حال ارزش گزاره داده شده را بررسی می کنیم:

$$(r \wedge p) \Leftrightarrow (q \wedge \sim p) \equiv (د \wedge د) \Leftrightarrow (د \wedge ن) \equiv (د \Leftrightarrow ن) \equiv د$$

۷. گزینه ۱ درست است.

$$(p \Rightarrow q) \wedge p \equiv (\sim p \vee q) \wedge p$$

می دانیم $(p \Rightarrow q) \equiv (\sim p \vee q)$ پس:

طبق هم ارزی $p \wedge (q \vee r) \equiv (p \wedge q) \vee (p \wedge r)$ داریم:

$$(\sim p \vee q) \wedge p \equiv (\sim p \wedge p) \vee (q \wedge p) \equiv ن \vee (q \wedge p) \equiv q \wedge p \equiv p \wedge q$$

۸. گزینه ۲ درست است.

گزاره p درست و گزاره های q و r نادرست هستند.

$$\text{الف } (\sim q \Rightarrow \sim p) \wedge \sim r \equiv (د \Rightarrow ن) \wedge د \equiv ن \wedge د \equiv ن$$

$$\text{ب } (p \Leftrightarrow r) \vee (\sim p \wedge q) \equiv (د \Leftrightarrow ن) \vee (ن \wedge ن) \equiv ن \vee ن \equiv ن$$

پس هر دو نادرست است.

۹. گزینه ۲ درست است.

می‌دانیم تعداد سطرهای جدولی ارزشی n گزاره برابر با 2^n است. پس:

$$2^n = 32 \Rightarrow 2^n = 2^5 \Rightarrow n = 5$$

حال اگر تعداد گزاره‌ها $n - 2$ باشد، یعنی $3 = 5 - 2$ باشد، تعداد سطرها برابر $2^3 = 8$ است.

۱۰. گزینه ۱ درست است.

اگر ارزش گزاره $q \wedge r$ درست باشد، به معنای آن است که هر دو گزاره درست هستند و از آنجا که ترکیب دو شرطی $q \Leftrightarrow p \sim p$ نیز درست است و (می‌دانیم q درست است) پس $p \sim p$ هم درست است. (در نتیجه p نادرست است) یعنی تا اینجا متوجه شدیم که:

$$p \equiv \text{ن} \quad q \equiv \text{د} \quad r \equiv \text{د}$$

حال گزاره‌های داده شده را بررسی می‌کنیم:

$$\text{الف} \quad (\sim q \Rightarrow r) \equiv (\text{ن} \Rightarrow \text{د}) \equiv \text{د}$$

$$\text{ب} \quad (p \vee q) \equiv (\text{ن} \vee \text{د}) \equiv \text{د}$$

$$\text{پ} \quad \sim r \Leftrightarrow p \equiv (\text{ن} \Leftrightarrow \text{ن}) \equiv \text{د}$$

پس هر سه گزاره داده شده درست هستند و هیچ کدام از آن‌ها نادرست نیست.

۱۱. گزینه ۳ درست است.

در منطق ریاضی به هر جمله خبری که بتوانیم - در حال حاضر یا در آینده - دقیقاً یکی از دو ارزش درست یا نادرست را به آن نسبت دهیم، یک گزاره گفته می‌شود.

بررسی عبارت‌ها:

الف) گزاره درست است.

ب) گزاره نادرست است. ارسطو نویسنده کتاب ارغنون است. فارابی معلم ثانی است.

پ) گزاره‌ای با ارزش نامشخص است. در حال حاضر، مقدار عدد a معلوم نیست. بنابراین امکان تعیین ارزش در حال حاضر نیست.

ت) گزاره نادرست است. عدد ۲ عددی اول و در عین حال زوج است.

ث) گزاره درست است. با توجه به شرط $n \in \mathbb{N}$ (n عددی طبیعی است)، $2n$ عددی زوج خواهد بود. از طرفی می‌دانیم هر

عدد منفی، از جمله (-1) وقتی دارای توان زوج باشند، حاصل آن‌ها مثبت می‌شود، $(-1)^{2n} = +1$ ($n \in \mathbb{N}$)

ج) گزاره نیست. جمله‌ای خبری است اما نمی‌توانیم ارزش آن را تعیین کنیم.

۲ عبارت «الف» و «ث»، گزاره‌هایی با ارزش درست هستند.

۱۲. گزینه ۱ درست است.

در متن، ۲ ترکیب فصلی و ۱ ترکیب شرطی از گزاره‌ها وجود دارد. ترکیب‌های فصلی موجود در متن به ترتیب عبارتند از:

«گزاره مرکب از ترکیب دو یا بیشتر از دو گزاره ساده تولید می‌شود.»

«صدق یا کذب یک گزاره مرکب به ارزش گزاره‌های تشکیل‌دهنده آن بستگی دارد.»

ترکیب شرطی موجود در متن:

«اگر گزاره ۳۹ عددی اول است نادرست باشد، می‌توانیم نتیجه بگیریم گزاره مرکب مورد نظر دارای ارزش نادرست است.»

۱۳. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) درست است. هر دو گزاره تشکیل دهنده گزاره مرکب، درست هستند. بنابراین ارزش ترکیب عطفی آن‌ها نیز درست است.

به ازای $X = -1$ معادله به یک تساوی درست تبدیل می‌شود.

$$5X^2 + 3X - 2 = 0 \xrightarrow{X=-1} 5(-1)^2 + 3(-1) - 2 = 5 - 3 - 2 = 0$$

رأس سهمی با ضابطه $y = a(x + b)^2 + c$ ، نقطه به مختصات $(-b, c)$ است.

(۲) درست است. هر دو گزاره مقدم و تالی درست هستند. بنابراین ارزش ترکیب شرطی آن‌ها درست است.

در تابع خطی $y = mx + h$ شیب خط برابر با m است.

$$2y - x = 3 \Rightarrow 2y = x + 3 \xrightarrow{+2} y = \frac{1}{2}x + \frac{3}{2} \Rightarrow m = \frac{1}{2}$$

محور تقارن و طول رأس سهمی با ضابطه $y = ax^2 + bx + c$ از رابطه $x = -\frac{b}{2a}$ به دست می آید.

$$y = x^2 + 3x + 1 \Rightarrow x_s = -\frac{b}{2a} = -\frac{3}{2(1)} = -\frac{3}{2}$$

(۳) نادرست است. هر دو گزاره دارای ارزش نادرست هستند. بنابراین ترکیب فصلی آن‌ها نیز نادرست است.

نکته: در یک‌سری داده آماری یکسان، معیارهای مرکزی (میانگین، میانه و مُد) با مقدار داده‌ها برابرند. اما معیارهای پراکندگی (واریانس، انحراف معیار، دامنه تغییرات، دامنه میان چارکی) برابر با صفر هستند.

(۴) درست است. هر دو گزاره دارای ارزش نادرست هستند. چون دو گزاره هم ارزش هستند، ترکیب دو شرطی آن‌ها دارای ارزش درست است. ارسطو معلم اول و فارابی معلم ثانی است.

۱۴. گزینه ۲ درست است.

ترکیب عطفی $(\sim p \wedge q)$ فقط در صورتی درست است که هر دو گزاره $(\sim p)$ و q درست باشند.

$$(\sim p \wedge q) \equiv T \rightarrow \begin{cases} \sim p \equiv T \rightarrow p \equiv F \\ q \equiv T \end{cases}$$

گزاره q درست است. بنابراین ترکیب فصلی $(q \vee r)$ بدون توجه به ارزش r همواره درست است. با شرط این که p گزاره‌ای نادرست و q گزاره‌ای درست و r گزاره‌ای با ارزش نامشخص است، ارزش گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم.

$$((p \wedge q) \vee \sim q) \equiv ((\underbrace{F \wedge T}_F) \vee F) \equiv F \vee F \equiv F$$

(۱) نادرست است.

(۲) گزاره مورد نظر بنا به قانون انتقای مقدم، همواره درست است.

$$(\sim(p \vee q) \Rightarrow r) \equiv (\sim(\underbrace{F \vee T}_T) \Rightarrow r) = (\sim T \Rightarrow r) \equiv (F \Rightarrow r) \equiv T$$

$$((p \Leftrightarrow q) \wedge r) = ((F \Leftrightarrow T) \wedge r) \equiv (F \wedge r) \equiv F$$

(۳) نادرست است.

$$((q \wedge \sim p) \Rightarrow r) \equiv ((T \wedge T) \Rightarrow r) \equiv (T \Rightarrow r)$$

(۴) با r هم ارزش است.

حالت اول: r درست باشد:

$$(T \Rightarrow r) \equiv (T \Rightarrow T) \equiv T$$

$$(T \Rightarrow r) \equiv (T \Rightarrow F) \equiv F$$

حالت دوم: r نادرست باشد:

بنابراین گزاره $(T \Rightarrow r)$ با r هم ارزش است.

۱۵. گزینه ۴ درست است.

ترکیب شرطی فقط در صورتی نادرست است که دارای مقدم درست و تالی نادرست باشد. ترکیب عطفی فقط در صورتی درست است که هر دو گزاره تشکیل‌دهنده آن درست باشند.

$$((p \wedge q) \Rightarrow \sim r) \equiv F \rightarrow \begin{cases} (p \wedge q) \equiv T \rightarrow \begin{cases} p \equiv T \\ q \equiv T \end{cases} \\ \sim r \equiv F \rightarrow r \equiv T \end{cases}$$

علوم و فنون ادبی (۲)

۱۶. گزینه ۴ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «مرصادالعباد» جزو آثار ساده‌نویسی است نه پیچیده‌نویسی!

(۲) نثر آن در مقدمه، مصنوع اما در اصل کتاب، ساده است.

(۳) غزل‌های خواجوی کرمانی بر غزل‌های حافظ تأثیرگذار بوده است.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۷. گزینه ۳ درست است.

از رونق افتادن نه رونق یافتن!

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۸. گزینه ۲ درست است.

قصیده در این عصر، کمرنگ شد نه پررنگ!

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۱؛ سطح دشواری: آسان)

۱۹. گزینه ۱ درست است.

- یکی از آثار خود را به تشویق امیرعلیشیرنویی نوشته است. ← دولتشاه سمرقندی

- کتاب او تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی عباس و تاریخ ایران را در برمی گیرد. ← حمدالله مستوفی

- «مکاتیب» مجموعه نامه‌های اوست که سبک نثر وی را بیشتر و بهتر نمودارمی سازد. ← مولوی

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۰. گزینه ۳ درست است.

- مجالس سبعة و فیه مافیه: مولوی

- رساله دلگشا و اخلاق الاشراف: عبید زاکانی

- نفحات الانس و تحفة الاحرار: جامی

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۱؛ سطح دشواری: آسان)

۲۱. گزینه ۱ درست است.

«صد پند»، اثر منثور است نه منظوم.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۲. گزینه ۳ درست است.

در این مصراع، «ه» در پایان واژه «تابنده»، «های بیان حرکت» یا همان «هـ» غیرملفوظ است که به صورت مصوت کوتاه «ب» تلفظ می شود؛ بنابراین، در خط عروضی باید به صورت «ب» نیز نوشته بشود. در خط عروضی دیگر گزینه‌ها اشکالی وجود ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۲؛ سطح دشواری: آسان)

۲۳. گزینه ۲ درست است.

اگر هجاهای گزینه «۲» را به صورت سه‌هجایی دسته‌بندی کنیم، چهار پایه آوایی از تکرار رکن یا پایه «- - - - -» حاصل می شود که در آخر رکن پایانی، یک هجای بلند «-» حذف شده است.

در گزینه «۱»، رکن ابتدایی «ای خُش منادی» پنج هجا دارد و معادل «- - - - -» می باشد در صورتی که در عروض فارسی، هر پایه آوایی حداکثر چهار هجا دارد. در رکن دوم گزینه «۳» و رکن اول گزینه ۴ نیز همین وضعیت وجود دارد.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۴. گزینه ۴ درست است.

وزن این بیت از تکرار چهار پایه آوایی معادل «- - - - -» حاصل می شود که در رکن پایانی آن، یک هجای بلند «-» حذف

شده است؛ بنابراین در جای خالی بیت مورد نظر، دقیقاً پایه آوایی دوم حذف شده است و واژه‌های هر یک از گزینه‌های (۱)، ۲

و (۳) را که معادل «- - - - -» می باشد، می توان در جای خالی بیت، قرار داد اما در گزینه ۴ اگر با حذف همزه بخوانیم،

معادل «- - - - -» و اگر بدون حذف همزه بخوانیم، معادل «- - - - -» خواهد بود که در هر دو حالت با وزن بیت صورت

سؤال هماهنگی و مطابقت ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۲؛ سطح دشواری: آسان)

۲۵. گزینه ۳ درست است.

در تقطیع هجایی این بیت (۱۲) هجا مشخص شده است در حالی که در تقطیع واژه‌های بیت «۱» و «۲»، «۱۱» هجا و در تقطیع

واژه‌های بیت «۴»، «۱۴» هجا وجود دارد و با توجه به ترتیب قرار گرفتن هجاها درمی یابیم که پایه آوایی «- - - - -» سه بار

تکرار شده است و در رکن پایانی، یک هجای بلند حذف شده است در حالی که معادل آن به صورت «- - - - -» آمده است.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

 www.sanjeshserv.ir

۳۷. گزینه ۳ درست است.

این بیت به درمان ناپذیری درد عشق تأکید دارد اما سایر ابیات می گویند که درد عشق، درمان است.
(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۱ و ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۸. گزینه ۳ درست است.

شاعر در این بیت از منت کشیدن خود سخن می گوید، اما سایر ابیات، این پیام را به همراه دارند که نباید محتاج خلق شد و منت آنان را کشید.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۱ و ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۹. گزینه ۱ درست است.

در این بیت، سعدی از اینکه در کمند عشق گرفتار شده است، اظهار ندامت می کند اما سایر ابیات، در بند معشوق بودن را بهتر از رهایی می دانند.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۱ و ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۰. گزینه ۱ درست است.

این بیت هم مثل بیت صورت سؤال، اندیشه اختیارانگاران حافظ را بیان می کند؛ اما سایر ابیات، دارای مفهوم جبر و تسلیم اند.
(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۱ و ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

جامعه شناسی (۲)

۴۱. گزینه ۳ درست است.

جهان فردی اشخاص نادیده گرفته نمی شود و فرد در قبال فرهنگ و جامعه مسئول است. (نمودار دوم صفحه ۸)
عبارت بالا دو بخشی است که در بخش اول اشاره به اهمیت جهان فردی دارد و در بخش دوم مسئولیت فرد در مقابل جهان فرهنگی (اجتماعی). در دیدگاه اول اساساً اثرگذاری فرد بر جامعه را قبول ندارد؛ پس گزینه قابل حذف می شود.
دیدگاه دوم، فرهنگ را بر فرد اثرگذار می داند نه بالعکس پس دیدگاه دوم هم نمی باشد در نتیجه این عبارت اشاره به دیدگاه سوم دارد. (شکل صفحه ۸ بالای صفحه)

«بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی واقعی قائل نیستند» این عبارت اشاره به کسانی دارد که جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود می دانند و معتقدند فرد و جامعه هویتی مادی و طبیعی دارند.
«جهان تکوینی را ماده خامی برای دخل و تصرف فرهنگ ها و جوامع مختلف می دانند» این عبارت هم اولویت به فرهنگ می دهد، پس، اشاره به دیدگاه دوم دارد.

«تعامل سه جهان» هم که در دیدگاه سوم قرار می گیرد.

(جامعه شناسی (۲) - درس ۱، ص ۷ و ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۲. گزینه ۱ درست است.

- به کار بردن «واژه تومان و ریال» بیانگر این مطلب است که برخی عناصر فرهنگی از مرزهای خود عبور می کند و گسترش می یابند.
- «دیوار حائل بتونی» بیانگر این مطلب است که صهیونیسم رویکرد دنیوی داشته و سایر اقوام در جهان را در خدمت نژادی خاص می گیرد. به عبارت دیگر یعنی ایجاد کردن منطقه مرکز و پیرامون و به خدمت گرفتن منطقه پیرامون توسط منطقه مرکزی.
(جامعه شناسی (۲) - درس ۲، ص ۱۲ و ۱۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۳. گزینه ۳ درست است.

در گزاره اول اگر بیان می شد که اجزا و عناصر فرهنگ نیز امکان گسترش دارند این گزاره درست می بود.
سه مورد درست است.

(جامعه شناسی (۲) - درس ۲، ص ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۴. گزینه ۴ درست است.

- تأکید بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه ← قرآن کریم جهان فردی اشخاص را نادیده نمی گیرد.
- عدم وجود تداوم تاریخی بالا و گستره جغرافیایی وسیع ← فرهنگ اینکها

- محافظت از صلح جهانی در برابر جنگ و خشونت ← پذیرش تفاوت‌ها
- پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادین فرهنگ ← روح یا شالوده فرهنگ
- (جامعه‌شناسی (۲) - ترکیبی دروس ۱ و ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۵. گزینه ۱ درست است.

- فرهنگی که تسلط یک قوم، جامعه یا گروهی خاص را بر دیگران به دنبال می‌آورد و دیگر اقوام جوامع و گروه‌ها را به ضعف و ناتوانی می‌کشانند، فرهنگ سلطه یا استکبار است.
- آرمان‌ها و ارزش‌های صهیونیسم، نژاد خاصی را مورد توجه قرار می‌دهد و با رویکرد دنیوی خود، دیگران را در خدمت به آن نژاد به کار می‌گیرد.
- فرهنگ سرمایه‌داری کانون ثروت و قدرت را مورد توجه قرار می‌دهد و کشورهای دیگر را در پیرامون آن به خدمت می‌گیرد.
- (جامعه‌شناسی (۲) - درس ۲، ص ۱۲ و ۱۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۶. گزینه ۱ درست است.

- معنای در طالع‌بینی خصوصیات خلقی و رفتاری افراد تحت تأثیر موقعیت اجرام آسمانی و زمان تولد آن‌ها تصور می‌شود ← فرهنگ جبرگرا یا غیرمسئول یا عدم وجود مسئولیت و تعهد
- علت سلب شدن ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی از علوم انسانی و علوم اجتماعی ← نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی و علوم اجتماعی با علوم طبیعی
- پیامد عدم وجود شناخت درست از انسان و جهان هستی ← بازماندن انسان از عامل صحیح با جهان هستی
- (جامعه‌شناسی (۲) - درس ۱ و ۲ ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۷. گزینه ۳ درست است.

- چگونه می‌توان از تفرقه بین جوامع پیشگیری کرد؟ ← فرهنگ جهانی باید در لایه‌های مختلف خود از عدالت برخوردار باشد.
- چگونه می‌توان انسان‌ها را از قید و بندهای که مانع رسیدن به کمال و حقوق انسانی‌اش می‌شوند نجات داد؟ ← به این پرسش‌ها بر اساس ارزش‌های جهان شمول دیگر مانند حقیقت، معنویت و عدالت پاسخ داده شود.
- انسان‌ها چگونه قدرت مقاومت خود را از دست می‌دهند؟ ← هرگاه در تعیین سرنوشت خود دخالتی نداشته باشند.
- (جامعه‌شناسی (۲) - درس ۲، ص ۱۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۸. گزینه ۲ درست است.

- انگیزه شناخت متقابل جوامع و فرهنگ‌ها پذیرش تفاوت‌هاست و از صلح جهانی در برابر جنگ و خشونت محافظت می‌کند.
- محکوم شدن به سرنوشت محتوم یا حتمی مربوط به فرهنگ‌های جبرگراست.
- فرهنگ جهانی که روحیه تعهد و مسئولیت را در انسان‌ها ایجاد کند زمینه گسترش و تحقق عقاید و ارزش‌های جهان شمول را فراهم می‌کند.
- (جامعه‌شناسی (۲) - درس ۲، ص ۱۶ و ۱۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۹. گزینه ۳ درست است.

ویژگی‌های فرهنگ مطلوب جهانی	توضیحات
عقلانیت (سطح دو)	تولید محصولات تراریخته
حقیقت	معیار و سنجش عقاید و ارزش‌ها
عدالت	پیشگیری از قطبی شدن جهان

(جامعه‌شناسی (۲) - درس ۲، ص ۱۵ و ۱۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۰. گزینه ۱ درست است.

- فرهنگی که عقاید، ارزش‌ها یا هنجارهای آن، ناظر به قوم، منطقه یا گروه خاصی است، جهان را به مناطقی دوگانه تقسیم می‌کند؛ منطقه مرکزی، منطقه پیرامونی را به خدمت می‌گیرد، فرهنگ سرمایه‌داری و صهیونیسم دو نمونه از این نوع فرهنگ هستند.
- فرهنگی که صرفاً متوجه نیازهای مادی و دنیوی است و از نیازهای ابدی و معنوی انسان چشم‌پوشی می‌کند، بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌سازد. فرهنگ جهانی باید از ارزش جهان شمول معنویت برخوردار باشد.
- فرهنگ جهانی باید دارای دو سطح از عقلانیت باشد؛ ابتدا باید به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان پاسخ دهد. اگر فرهنگی نتواند به این پرسش‌ها پاسخ دهد توان دفاع از هویت خود را از دست می‌دهد.

بشر علاوه بر پرسش‌های بنیادین، با شرایط تاریخی مختلفی مواجه می‌شود که پرسش‌ها و نیازهای متفاوتی ایجاد می‌کند. فرهنگ جهانی باید بتواند براساس عقاید و ارزش‌های بنیادین خود، به این پرسش‌ها و نیازهای متغیر پاسخ مناسب بدهد. فارابی جامعه‌ای را که عقاید و ارزش‌های آن حق باشد، اما هنجارها و رفتارهای آن موافق و همسو با حق نباشد (مدینه فاسقه) می‌نامد. (جامعه‌شناسی (۲) - درس ۲، ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۱. گزینه ۲ درست است.

- جهان انسانی شامل دو بخش، جهان ذهنی و جهان فرهنگی است.
- جهان تکوینی شامل دو بخش، جهان طبیعی و جهان ماوراءالطبیعی است.
(جامعه‌شناسی (۲) - درس ۱، ص ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۲. گزینه ۳ درست است.

عبارت «هنرمند عضوی از یک فرهنگ است و آثارش مطابق با نوع فرهنگی است که با آن مناسباتی دارد. هنر را می‌توان بیان ژرف‌ترین فردیت هنرمند دانست اما این فردیت مجرد از اجتماع نیست.» نشان می‌دهد که: بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد. هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه بروز می‌دهد. هر نوع عقیده و اخلاقی نیز فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند. (جامعه‌شناسی (۲) - درس ۱، ص ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۳. گزینه ۱ درست است.

براساس این دیدگاه، جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی است. ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آن‌ها نظیر علوم طبیعی است. طرفداران این دیدگاه بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند. نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند. (۳ عبارت درست است). (جامعه‌شناسی (۲) - درس ۱، ص ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۴. گزینه ۴ درست است.

- هستی‌شناسانه، با پرسش‌هایی از این قبیل: آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟
- انسان‌شناسانه، با پرسش‌هایی از این قبیل: آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟
- معرفت‌شناسانه، با پرسش‌هایی از این قبیل: آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟
(جامعه‌شناسی (۲) - درس ۱، ص ۴ و ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۵. گزینه ۲ درست است.

در دیدگاه قرآن، جهان تکوینی براساس حکمت و خواست خداوند سبحان، رفتاری حکیمانه با افراد و جوامع انسانی دارد. (جامعه‌شناسی (۲) - درس ۱، ص ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

تاریخ (۲)

۵۶. گزینه ۴ درست است.

آثار و بناهای تاریخی به مورخان برای فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌ها کمک می‌کنند. بررسی ابزارها و وسایل دست‌ساخته انسان اطلاعات بسیار مفیدی برای بازآفرینی گذشته در اختیار مورخان می‌گذارند. (تاریخ (۲) - درس ۱، ص ۲ و ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۷. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) تاریخ‌نگاری عمومی از قرن سوم هجری قمری در ایران آغاز شد.
(ب) عجائب‌المقدور فی النوائب تیمور از مشهورترین تک‌نگاری تاریخ است.
(پ) سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی، در دوران مغولان اوج گرفت.
(تاریخ (۲) - درس ۱، ص ۴، ۶، ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۸. گزینه ۳ درست است.

- (۱) تاریخ‌نگاری سلسله‌ای در ایران در دوره اسلامی رواج یافت.
- (۲) همچنین، فرمانروایان بزرگ و کوچک، به منظور ثبت و ضبط رویدادهای دوران خود، معمولاً افراد ادیب و دانشمند را تشویق و مأمور به تدوین این رویدادها می‌کردند.
- (۳) با گسترش تاریخ‌نویسی سلسله‌ای در میان سلسله‌های محلی، این نوع تاریخ‌نگاری با تاریخ‌نویسی «تک‌نگاری» پیوستگی ندارد؛ بلکه با تاریخ‌نویسی، «محلی» پیوستگی دارد.
- (۴) برجسته‌ترین آثار تاریخ‌نگاری سلسله‌ای، تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در مورد تاریخ سلسله غزنویان نام دارد. (تاریخ (۲) - درس ۱، ص ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۹. گزینه ۴ درست است.

توضیح وجه اشتراک کتاب المسالک و الممالک و بوستان و گلستان که کتاب اول از نوشته‌های جغرافیایی و کتاب دوم در مورد ادبیات و متون ادبی نوشته شده است. نوشته‌های جغرافیایی نظیر المسالک و الممالک در مورد آداب و رسوم، فرهنگ، نوع معیشت، آب‌وهوا، وضعیت اقتصادی، وضعیت نظامی و ... و ادیان و اعتقادات می‌باشد. و متون نظم و نثر ادبی، گونه مهمی منابع تاریخی محسوب می‌شوند؛ زیرا اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و نیز عقاید دینی و فلسفی رایج در هر عصری، کم‌وبیش، در شعر شاعران و نویسندگان آن عصر انعکاس می‌یابند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) درباره ویژگی‌های سیاست‌نامه است.
- (۲) در مورد متون ادبی است.
- (۳) به‌طور اختصاصی درباره نوشته‌های جغرافیایی است.
- (تاریخ (۲) - درس ۱، ص ۸ و ۱۰؛ سطح دشواری: دشواری)

۶۰. گزینه ۴ درست است.

برخی از روش‌هایی که سابقاً مورخان برای تعیین اصالت اخبار و اسناد به‌کار می‌بردند تا به امروز نیز معتبرند. (تاریخ (۲) - درس ۲، ص ۱۳ و ۱۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۱. گزینه ۱ درست است.

معیارهای سنجش اعتبار خبر تاریخی:

(الف) سنجش اعتبار و نقد راوی (ب) سنجش اعتبار و نقد و بررسی گزارش‌ها و منابع تاریخی	}	(۱) مطابقت با عقل (۲) مقایسه و تطبیق با سایر منابع و شواهد (۳) مطابقت با نتایج تحقیقات باستان‌شناسی (۴) سنجش گزارش‌ها بر اساس زمان و مکان (۵) اعتبارسنجی با تکیه بر دستاوردهای علوم (۶) اعتبارسنجی به کمک دستاوردهای سایر

صورت سؤال مربوط به مورد «الف» است. در حالی که سایر گزینه‌ها مربوط به مورد «ب» هستند.

(تاریخ (۲) - ص ۹ و ۱۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۲. گزینه ۱ درست است.

یکی از مهم‌ترین و مؤثرترین معیارهای سنجش درستی یا نادرستی یک گزارش تاریخی، بررسی مطابقت و یا عدم مطابقت آن با عقل است.

(تاریخ (۲) - ص ۱۵، ۱۶ و ۱۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۳. گزینه ۴ درست است.

الف) در گذشته نیز بسیاری از مورخان به اصل مطابقت عقل «الف» اعتقاد داشتند و برای سنجش اخبار از معیار عقل بهره می‌بردند. برای مثال یعقوبی، مقدسی، ابن مسکویه، ابن اسفندیار و بیهقی، مطابقت یک رویداد با عقل را، دلیلی بر بطلان و نادرستی آن می‌دانستند.

ب) پژوهش‌ها و داده‌های سایر علوم، نظیر جامعه‌شناسی، اقتصاد، جامعه‌شناسی تاریخی، جغرافیای تاریخی، اسطوره‌شناسی، زبان‌شناسی، خط‌شناسی و مردم‌شناسی، دستاوردهای ارزشمندی را پیش‌روی مورخان قرار می‌دهند. این اطلاعات مورخان را در تعیین اصالت اخبار و منابع تاریخی یاری می‌دهند. امروزه بهره‌برداری از دستاوردهای مطالعات بین‌رشته‌ای در جهان رو به افزایش است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه ۱ مورد «ب» به علوم انسانی باز می‌گردد در حالی که بخش دوم این گزینه از علوم تجربی صحبت کرده است در گزینه‌های ۲ و ۳ هر دو عبارت نادرست است.

(تاریخ (۲) - ص ۱۵ تا ۱۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۴. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

پ) واگذاری درستی و نادرستی مطالب به خواننده مربوط به تاریخ‌نگاری روایی است؛ اما مسعودی کتاب «مروج‌الذهب» را با روش «تاریخ‌نگاری تحلیلی» نوشته است.

ت) برای نقل وقایع، مسعودی از روش موضوع‌محوری در نگارش کتاب مروج‌الذهب بهره برده است.

(تاریخ (۲) - ص ۱۴، ۱۷ و ۱۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۵. گزینه ۳ درست است.

الف) بلاذری و دینوری از تاریخ‌نگاری ترکیبی بهره می‌بردند که در آن مورخ به‌جای ذکر همه روایات درباره یک موضوع، با مطالعه و مطابقت دادن همه روایت‌ها، یک گزارش از مجموع آن‌ها تنظیم می‌کند.

ب) طبری از روش تاریخ‌نگاری روایی استفاده کرد که در آن مورخ روایت‌های متعدد و مختلف درباره موضوع واحد را با آوردن اسناد، ذکر می‌کنند.

(تاریخ (۲) - درس ۲، ص ۱۷؛ سطح دشواری: دشوار)

جغرافیا (۲)

۶۶. گزینه ۲ درست است.

جغرافی‌دان‌ها از گذشته سطح زمین را به واحدهای جغرافیایی - که در آن‌ها پدیده‌ها با هم همگونی و وحدت دارند - تقسیم کرده و سپس مورد مطالعه قرار داده‌اند. این تقسیم‌بندی‌ها برای شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی کردن مطالعات و تحقیقات درباره این مکان‌ها صورت می‌گیرد تا بتوان برای آن‌ها به‌طور صحیح برنامه‌ریزی کرد.

بررسی گزینه‌های نادرست:

سایر موارد به نتیجه تعاریف ناحیه‌بندی پرداخته است:

- ویژگی اصلی هر ناحیه، وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی در آن است (وحدت‌یابی).

- هر ناحیه جغرافیایی به درجه‌ای از همگونی رسیده است که از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز می‌شود و با آن‌ها تفاوت دارد.

(جغرافیا (۲) - درس ۱، ص ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۷. گزینه ۱ درست است.

امکان تجارت دریایی موجب به وجود آمدن شهری با نقش بندری در کنار دریا شده است. جذب جمعیت زیاد، رونق فعالیت‌های مربوط به تجارت و گردشگری و حمل‌ونقل بار و مسافر موجب پدید آمدن ساختمان‌های بلندمرتبه شده است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

به نواحی مرطوب با پوشش گیاهی غنی اشاره دارند.

(جغرافیا (۲) - درس ۱، ص ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۸. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

۲) فرهنگ و نوع فعالیت‌های اقتصادی معیارهای مربوط به عوامل انسانی هستند.

۳) زیست‌بوم‌ها مربوط به عوامل طبیعی هستند نه نوع مصالح و اقوام ساکن در آن‌ها.

۴) همگونی ناحیه به گونه‌ای است که از سایر نواحی متمایز می‌شود و با آن‌ها تفاوت دارد.

(جغرافیا (۲) - درس ۱، ص ۴ تا ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۹. گزینه ۴ درست است.

نواحی فقط تحت تأثیر روابط معمول انسان‌ها و محیط طبیعی نیستند؛ بلکه حکومت‌ها و تصمیم‌گیری‌های سیاسی نیز به شدت بر نواحی تأثیر می‌گذارند. عبارت گزینه «۴» دقیقاً مثالی برای این امر است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) بیانگر این امر است که نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند.

۱ و ۳) هر دو مربوط به ارتباط نواحی با یکدیگر است.

(جغرافیا (۲) - درس ۲، ص ۱۳ و ۱۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۰. گزینه ۱ درست است.

تصویر صورت سؤال، بیانگر این امر است که نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند. دقت کنید که وقوع خشک‌سالی در یک ناحیه‌ای، بروز برخی اتفاقات را در نواحی دیگر به دنبال داشته است. قابل ذکر است که هر ناحیه کره زمین، با دیگر نواحی مبادلات اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی دارد. نواحی بر روی یکدیگر تأثیر می‌گذارند و از دیگری تأثیر می‌پذیرند. امروزه همه نواحی و حتی دورافتاده‌ترین آن‌ها به‌ویژه از نظر اقتصادی تحت تأثیر یکدیگرند.

(جغرافیا (۲) - درس ۲، ص ۱۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۱. گزینه ۲ درست است.

انسان‌ها در محیط‌های طبیعی تغییراتی به وجود می‌آورند. آن‌ها برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند و در نتیجه نواحی مختلفی را پدید می‌آورند یا نواحی طبیعی را تغییر می‌دهند. دقت کنید که مثال ذکر شده در گزینه ۲، کاملاً بر این موضوع منطبق است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مربوط به این است که نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند.

(۳) مربوط به تأثیرگذاری نواحی بر یکدیگر است.

(۴) مربوط به تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی (حکومت) بر تغییر شکل نواحی است.

(جغرافیا (۲) - درس ۲، ص ۱۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۲. گزینه ۳ درست است.

هر چه به سمت بیابان صحرا پیش می‌رویم، **بارندگی کمتر** و علف‌های ساوان کوتاه‌تر و تنک‌تر می‌شوند و کم‌کم به مراتع مداری، که از علفزارهای کوتاه‌قد تشکیل شده است، تبدیل می‌گردند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

دیگر موارد به درستی ناحیه ساوان را تعریف می‌کنند.

(جغرافیا (۲) - درس ۲، ص ۱۵ و ۱۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۳. گزینه ۱ درست است.

معمولاً هر چه از کانون یک ناحیه جغرافیایی دور می‌شویم و به طرف مرزهای آن حرکت می‌کنیم، به تدریج از عوامل همگونی آن ناحیه کاسته می‌شود و سرانجام، این عوامل ناپدید می‌گردد.

برای مثال، در کانون یک ناحیه صنعتی تجمع زیاد کارخانه‌ها مشاهده می‌شود. هر چه از این کانون دور و به مرزهای ناحیه مجاور نزدیک‌تر شویم، از تمرکز و تعداد کارگاه‌ها و کارخانه‌ها کاسته می‌شود؛ تا اینکه سرانجام در ناحیه مجاور، دیگر اثری از آن‌ها نمی‌بینیم.

(جغرافیا (۲) - درس ۲، ص ۱۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۴. گزینه ۴ درست است.

در نواحی انسانی مانند نواحی زبانی و قومی، تعیین مرز نواحی دشوارتر از نواحی طبیعی مثل نواحی خاک یا زیست‌بوم‌هاست.

(جغرافیا (۲) - درس ۲، ص ۱۶ و ۱۷؛ سطح دشواری: آسان)

۷۵. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(۱) جنگل‌ها و جلگه‌ها نواحی سیاسی نیستند.

(۳) نواحی انسانی در بستر نواحی طبیعی شکل می‌گیرند.

(۴) نواحی طبیعی دارای ویژگی‌های طبیعی هستند و بستر زندگی و فعالیت‌های انسان محسوب می‌شوند.

(جغرافیا (۲) - درس ۲، ص ۱۷ و ۱۸؛ سطح دشواری: متوسط)

فلسفه (۱)

۷۶. گزینه ۴ درست است.

در میان انبوه افکار و اندیشه‌های روزانه‌گاه و بی‌گاه پرسش‌های خاصی خودنمایی می‌کنند که می‌توانند ساعتی طولانی ما را به خود مشغول سازند و به تفکر وادار نمایند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) پرسش‌های انبوه گاهی اوقات (نه دائماً) حاصل افکار و اندیشه‌های روزانه هستند.

(۱ و ۳) افکار و اندیشه‌های روزانه ممکن است پرسش‌های گوناگونی برای انسان ایجاد کنند، گاهی این پرسش‌های اساسی و خاص هستند و گاهی مربوط به امور روزمره می‌شوند.

(فلسفه (۱) - ص ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۷. گزینه ۱ درست است.

- فوت یکی از عزیزان، ذهن انسان را متوجه مسئله مرگ می‌کند و هر انسانی پس از بررسی دیدگاه‌های گوناگون در مورد مرگ و آخرت ممکن است به این نتیجه برسد که مرگ پایان حیات نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) در مثال یادشده هیچ پرسشی طرح نشده است، طرح پرسش، قدم دوم و پس از روبه‌رو شدن با مسئله انجام می‌شود.

دیدگاه‌های مختلف درباره مرگ و معاد در مثال یادشده طرح نگردیده و صرفاً نتیجه بررسی‌ها بیان شده است. (رد گزینه ۴)

(۳) پیش از رسیدن به پاسخ مرحله روبه‌رو شدن با مسئله، ذهن انسان را متوجه سؤال می‌کند.

(فلسفه (۱) - ص ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۸. گزینه ۴ درست است.

پرسش از حقیقت انسان، پرسشی فلسفی (مرتبه دوم) است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

رد گزینه‌های ۱، ۲ و ۳:

برنامه‌ریزی و مشاوره برای رفع مشکلات درسی و عقیده به وجود نظم در کهکشان‌ها و تحقیق در مورد علت نام‌گذاری دانش فیزیک، به مرتبه اول تفکر مربوط است.

(فلسفه (۱) - ص ۵؛ سطح دشواری: آسان)

۷۹. گزینه ۴ درست است.

تلاش‌های بشر برای پاسخ قانونمند به سؤال‌ها و موضوعات بنیادی و اساسی موجب ظهور دانشی به نام «فلسفه» شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) دانش فلسفه، صرفاً تلاشی است برای پاسخ قانونمند به سؤالات بنیادی و این دانش در برخی موارد از پاسخ جامع به سؤالات اساسی ناتوان بوده است.

(۲) جدیت و پیوستگی عامل ورود به وادی تفکر فلسفی است نه عامل پیدایش فلسفه.

(۳) مهد دانش فلسفه را یونان باستان می‌دانیم؛ زیرا، نوشته‌ها و آثاری که به زبان فلسفی نگاشته شده، اولین بار در یونان ایجاد شده، اما تنها آن‌ها بازیگر این میدان و ایجادکننده فلسفه نبوده‌اند.

(فلسفه (۱) - ص ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۰. گزینه ۲ درست است.

تعریف فلسفه در گزینه‌های ۱ و ۳ و ۴ به صورت لفظی (لغوی) بیان شده است. در گزینه «۲» تعریف فلسفه براساس موضوع بیان گردیده است (مفهومی).

(فلسفه (۱) - ص ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۱. گزینه ۳ درست است.

تعیین موضوع هر علم (زیست‌شناسی یا ...) مسئله‌ای فلسفی است، اثبات (تعیین) موضوع هر علمی در علم بالاتر یا همان «فلسفه مضاف» آن علم صورت می‌گیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) بحث از جبر و اختیار به‌طور کلی موضوع و مسئله‌ای فلسفی است. با بحث از فعالیت غیرارادی اندام‌های بدن و تأثیرگذاری بر آن‌ها در حیطه علوم تجربی است. (ردّ گزینه‌های ۲ و ۴)
(فلسفه (۱) - ص ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۲. گزینه ۳ درست است.

تواضع و فروتنی سقراط در برابر دانایی و علم و احتمالاً هم‌ردیف نشدن او با سوفیست‌ها، مایل نبود او را «سوفیست» یا دانشمند بخوانند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) تواضع و فروتنی در برابر دیگران علت فیلسوف نامیده شدن سقراط نبود و هم‌ردیف نشدن با سوفیست‌ها دلیل احتمالی این امر بود. (ردّ گزینه ۲)

۴) هم‌ردیف نشدن با دانایان و فروتنی سقراط در برابر دانشمندان از دلایل قطعی و احتمالی فیلسوف نامیده شدن او نبود.
(فلسفه (۱) - ص ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۳. گزینه ۴ درست است.

بحث از علت و چرایی کسب فضائل، بحثی فلسفی است و بحث در مورد چگونگی کسب خوبی‌ها و دور شدن از بدی‌ها به علم اخلاق مربوط است.

ردّ گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳: بحث از چیستی چگونگی و روش‌های تربیت به حوزه علم اخلاق و علوم تربیتی مربوط می‌باشد.
(فلسفه (۱) - ص ۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۴. گزینه ۴ درست است.

هر استدلالی (اعم از قیاس و استقراء) به‌دنبال نتیجه‌ای نسبی یا یقینی است. در این پرسش صرفاً از تمثیل استفاده شده و بخش اصلی و فرعی فلسفه به اجزاء یک درخت تشبیه شده است و نه استقرای تمثیلی. (ردّ گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳)
(فلسفه (۱) - ص ۱۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۵. گزینه ۲ درست است.

وجود ذهن (علم و معرفت) نوعی از هستی است؛ بنابراین، معرفت‌شناسی نیز داخل در هستی‌شناسی خواهد بود.
بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) هستی‌شناسی به‌دنبال شناخت وجود است.

۳) هستی قابل لمس «محسوسات» را با روش حسی و تجربی می‌شناسیم.

۴) پذیرش واقعیت به معنای این نیست که شناخت آن واقعیت نوعی هستی‌شناسی باشد، بلکه معرفت و شناخت هستی موضوع معرفت‌شناسی است.

(فلسفه (۱) - ص ۱۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۶. گزینه ۴ درست است.

اصطلاح «...فرع بر» به معنای نتیجه و لازمه (محصول) است. به عبارت دیگر وقتی گفته شود هستی‌شناسی فرع بر امکان شناخت آن است، مقصود این است که: ابتدا و مقدم بر هر شناختی از هستی مهم است که بدانیم آیا شناخت ممکن است یا خیر؟ (ردّ گزینه ۳)
۱) موضوع هر علمی مقدم بر روش حل مسائل آن علم است. کشف فرمول‌های ریاضی روش حل برخی از مسائل ریاضیات است و مؤخر از موضوع آن.

۲) هستی‌شناسی بعد از فرع بر امکان شناخت است.

(فلسفه (۱) - ص ۱۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۷. گزینه ۱ درست است.

از نظر اصالت توأمان: جامعه صرفاً جمع افراد نیست بلکه با گردهمایی افراد و زندگی طولانی آنان با یکدیگر، یک روح جمعی در جامعه شکل می‌گیرد که می‌تواند بر افراد جامعه تأثیر بگذارد و آن‌ها را تابع ویژگی‌ها و ساختار جامعه قرار دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) دیدگاه اصالت توأمان در جهت‌گیری‌ها و اصول هم منافع فرد و هم منافع جمع را به‌صورت توأمان در نظر دارد.

(۳) اصالت توأمان نه پیرو سوسیالیسم است و نه لیبرالیسم.

(۴) هر مکتبی حاصل پیرو یک آیین و اعتقاد (اعم از الهی یا غیرالهی) است.

(فلسفه (۱) - ص ۱۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۸. گزینه ۴ درست است.

متناهی یا نامتناهی دانستن طبیعت، یک نوع شناخت از هستی بوده و یک قسم هستی‌شناسی می‌باشد که پایه و اساس علوم است. در واقع انتقال قوانین بنیادی ریشه فلسفه به محدوده‌های خاص (طبیعت) موجب پیدایش فلسفه مضاف (فلسفه علم - فلسفه طبیعت) شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در گذشته فلسفه به معنای مطلق دانش بوده و شاخه‌های بسیاری نداشته است.

(۲) ارتباط فلسفه و علوم با یکدیگر متقابل است. و نیاز آن‌ها به یکدیگر از همان ابتدای پیدایش فلسفه و علوم وجود داشته و امر نوظهوری نیست.

(۳) تأمل فیلسوفانه در پدیده‌ها و موضوعات علمی، موجب پیدایش فلسفه مضاف شده و علوم توسط فلسفه ایجاد نمی‌شوند.

(فلسفه (۱) - ص ۱۴؛ سطح دشواری: آسان)

۸۹. گزینه ۳ درست است.

هم تفکر غیرفلسفی (فطرت اول) و هم تفکر فلسفی (فطرت ثانی) جنبه همگانی و عمومی داشته و همه مردم می‌توانند درگیر این موضوعات شوند ولی فقط برخی انسان‌ها به‌صورت پیوسته و جدی و قانونمند به این گونه مسائل می‌پردازند. (ردّ گزینه‌های ۱ و ۲)

شاخه‌های فلسفی که گاهی فلسفه مضاف خوانده می‌شوند ناظر به بسیاری از پدیده‌ها و رشته‌های علمی است.

فلسفه فرهنگ، فلسفه انتخابات، فلسفه توسعه‌یافتگی، فلسفه تاریخ، فلسفه حقوق و ...

(فلسفه (۱) - ص ۵ و ۱۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۰. گزینه ۲ درست است.

پرسش از تکرارپذیری یا عدم آن یک پرسش فلسفی در حوزه تاریخ بوده و مربوط به فلسفه تاریخ است. (ردّ گزینه ۴)

کشف مصادیق مشابه در حوادث تاریخی به قلمرو و دانش تاریخ مربوط است نه فلسفه آن. (ردّ گزینه‌های ۱ و ۳)

(فلسفه (۱) - ص ۱۵؛ سطح دشواری: دشوار)

روان‌شناسی

۹۱. گزینه ۳ درست است.

- عبارت اول به مسئله اشاره دارد؛ زیرا پرسشی است که محققان و دانشمندان در شروع پژوهش مطرح می‌کند.

- عبارت دوم فرضیه است؛ زیرا پاسخی خردمندانه و علمی است که به پژوهش داده شده است. توجه شود که عبارت «برخی پژوهش‌ها نشان می‌دهد» برای گمراهی به سمت پاسخ اصل یا قانون است اما گفته نشده پژوهش تأیید شده، بلکه صرفاً گفته شده است که پژوهش نشان می‌دهد، پس فرضیه است.

- عبارت سوم بیانگر پژوهش اثبات‌شده است که این موضوع بیانگر اصل یا قانون است.

(روان‌شناسی - درس ۱، ص ۱۲ و ۱۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۲. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

- عبارت دوم: تعریف عملیاتی: اضطراب، نمره‌ای است که از آزمون اضطراب (کتل) به‌دست می‌آید.

- عبارت سوم: موضوع مطرح‌شده شامل سه متغیر قابل اندازه‌گیری است؛ یعنی شادکامی، رضایت زناشویی و سازگاری

متاهل بودن و شهر تهران

متغیر کیفی

ثابت

(وضعیت تأهل قابل اندازه‌گیری نیست)

(روان‌شناسی - درس ۱، ص ۱۷ تا ۱۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۳. گزینه ۲ درست است.

هدف دوم تبیین ← بیان چرایی یا علت پدیده (شناسایی عوامل دخیل در بروز اختلال شخصیت)
هدف سوم ← پیش‌بینی ← (آینده افراد دارای اختلال شخصیت را در صورت درمان نشدن بیان و پیش‌بینی کردن).
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) هدف اول (توصیف) - هدف سوم (پیش‌بینی)

(۳) هدف دوم (تبیین) - هدف چهارم (کنترل)

(۴) هدف اول (توصیف) - هدف چهارم (کنترل)

(روانشناسی - درس ۱، ص ۱۴ و ۱۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۴. گزینه ۴ درست است.

- فعالیت‌هایی که به‌طور مستقیم قابل مشاهده نباشد، «شناخت» نام دارد؛ مثل قضاوت کردن و تصور کردن زندگی آینده
- فعالیت‌هایی که قابل مشاهده مستقیم است، «رفتار» نام دارد؛ مثل رانندگی کردن و دنبال کردن مادر توسط جوجه اردک‌ها
(روانشناسی - درس ۱، ص ۲۰ و ۲۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۵. گزینه ۳ درست است.

تکرارپذیری چنین تحقیقی به‌دلیل رعایت مسائل اخلاقی، با محدودیت روبه‌رو خواهد شد و نمی‌توان نتایج آن را تکرار نمود.
سایر مراحل تحقیق امکان‌پذیر است، از جمله تعریف عملیاتی، تدوین فرضیه و مشخص نمودن اهداف، اما تکرارپذیری چنین پژوهشی به دور از اخلاق و مسائل انسانی خواهد بود.
(روانشناسی - درس ۱، ص ۱۹ و ۲۰؛ سطح دشواری: آسان)

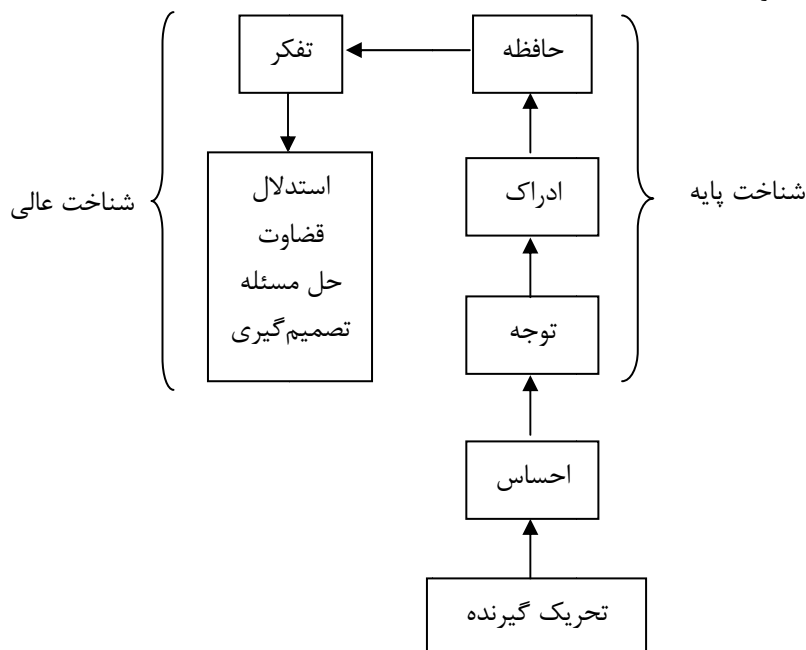
۹۶. گزینه ۲ درست است.

دانستن ویژگی‌های افراد دارای اتیسم به توصیف اشاره دارد که به بیان روش و دقیق چستی مفهوم و موضوع می‌پردازد.
دانستن علت این که چرا افراد دارای اتیسم رفتارهای خاصی را نشان می‌دهند، یعنی چرایی اتفاق افتادن یک پدیده به تبیین اشاره دارد.
(روانشناسی - درس ۱، ص ۱۴ و ۱۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۷. گزینه ۴ درست است.

- انتخاب یک یا چند محرک احساس شده ← توجه
- تفسیر و معنابخشی به محرک‌های انتخابی ← ادراک
- استفاده از اطلاعات موجود در حافظه ← تفکر
- دریافت و فهم بیشتر ← پردازش
(روانشناسی - درس ۱، ص ۲۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۸. گزینه ۲ درست است.

(روانشناسی - درس ۱، ص ۲۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۹. گزینه ۳ درست است.

- با دوام دانستن خانه براساس اندازه و بزرگی ← پردازش ادراکی
 - طبقه‌بندی پستانداران براساس فواید غذایی ← پردازش مفهومی
 - دسته‌بندی لباس براساس رنگ ← پردازش ادراکی
 - پرسیدن در مورد قابلیت‌های گوشی تلفن همراه ← پردازش مفهومی
- (روانشناسی - درس ۱، ص ۲۲ و ۲۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۰. گزینه ۲ درست است.

- انسان‌ها در پردازش به یک شیوه عمل نمی‌کنند.
 - بررسی سایر گزینه‌ها:
 - (۱) قضاوت جزو شناخت عالی است.
 - (۳) شناخت شکل گرفته در اثر پردازش مفهومی، پایدارتر و کارآمدتر از پردازش ادراکی است.
 - (۴) از توجه تا تصمیم‌گیری را «شناخت» می‌گویند.
- (روانشناسی - درس ۱، ص ۲۲ و ۲۳؛ سطح دشواری: آسان)

۱۰۱. گزینه ۱ درست است.

- در جلسات مشاوره، سؤال در مورد اطلاعات شخصی و تاریخچه رشد و زندگی در قالب مصاحبه بالینی مطرح می‌شود.
 - در نظرسنجی‌ها از پرسش‌نامه‌های پیش‌ساخته استفاده می‌کنند.
 - اندازه‌گیری صفات و متغیرهای روان‌شناختی به وسیله آزمون، امکان‌پذیر است.
- (روانشناسی - درس ۱، ص ۲۷ و ۲۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۲. گزینه ۲ درست است.

- فرضیه پاسخی خردمندانه است که به سؤال و مسئله پژوهش داده می‌شود و باید به صورت خردمندانه و سنجیده مطرح شود؛ بنابراین وجود کلمه احتمال و ممکن با فرضیه مغایرت دارد (ردّ گزینه‌های ۳ و ۴) در گزینه (۱) هم کلمه اثبات شده ذکر شده است که بیانگر اصل یا قانون است نه فرضیه.
- (روانشناسی - درس ۱، ص ۱۲ و ۱۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۳. گزینه ۴ درست است.

- هدف پیش‌بینی ← بیان و پیش‌بینی آینده زوجین دارای ناسازگاری در صورت درمان یا عدم درمان ناسازگاری
 - کنترل ← ارائه راهکار برای کاهش ناسازگاری زناشویی
 - توصیف ← بیان ویژگی‌های متأهلین دارای ناسازگاری زناشویی
 - تبیین ← شناسایی علل ناسازگاری زناشویی در متأهلین
- (روانشناسی - درس ۱، ص ۱۴ و ۱۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۴. گزینه ۱ درست است.

- هر سه عبارت اول و دوم و چهارم درست هستند.
 - عبارت سوم نادرست است؛ زیرا دانشمند با طرح مسئله، موقعیت‌های ناشناخته و مجهول را شناسایی می‌کند.
- (روانشناسی - درس ۱، ص ۱۵ و ۱۶ و ۱۸ و ۱۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۵. گزینه ۴ درست است.

- تصویربرداری تشدید مغناطیسی → MRI
 - تحریک مغناطیسی سراسر جمجمه → TMS
 - نوار مغزی مغناطیسی → MEG
- (روانشناسی - درس ۱، ص ۲۸؛ سطح دشواری: دشوار)

عربی

۱۰۶. گزینه ۳ درست است.

«مَعْلَمًا التَّرْبَوِيَّ: یک ترکیب اضافی وصفی است، به معنی: معلم پرورشی ما» (ردّ گزینه‌های ۱ و ۴)

«يَعْمُرُ به: عمر می‌کند، ماندگار می‌شود.» (ردّ گزینه‌های ۲ و ۴)

«فُنُون: جمع است» (ردّ گزینه ۴)

(عربی (۲) - متن درس ۱ - سطح دشواری: متوسط)

۱۰۷. گزینه ۱ درست است.

«كُل + اسم بدون ال = هر» (ردّ گزینه‌های ۳ و ۴)

«هناك: ابتدای جمله به معنی «وجود دارد» (ردّ گزینه‌های ۲ و ۳)

(عربی (۲) - ترکیبی ۱ و ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۸. گزینه ۳ درست است.

«الآباء و الأمهات: جمع هستند.» (ردّ گزینه‌های ۱ و ۴)

«يُحِبُّ: مضارع به معنی: دوست می‌دارند» (ردّ گزینه ۲)

«أحسن: قبل از اسم، صفت عالی است به معنی بهترین» (ردّ گزینه‌های ۱ و ۴)

در گزینه ۲ «هُم» در «اولادهم» ترجمه نشده است.

(عربی (۲) - ص ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۹. گزینه ۴ درست است.

- فعل کيفر نشد، ماضی منفی مجهول است. (ردّ گزینه‌های ۲ و ۳)

- در برابرش یا در موردش با حرف اضافه «عَن» به کار می‌رود. (ردّ گزینه‌های ۱ و ۳)

- «عين الفعل: در ماضی مجهول، مکسور است» (ردّ گزینه ۱)

(عربی (۲) - ص ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۰. گزینه ۴ درست است.

در این گزینه «الف» می‌گوید: ارزان‌تر از این می‌خواهم و «ب» پاسخ می‌دهد: جنس‌های لباس‌ها فرق می‌کند.

(عربی (۲) - ص ۱۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۱. گزینه ۲ درست است.

در متن سخنی از تنبلی و تلاش نکردن نیامده است.

(عربی (۲) - ص ۲؛ سطح دشواری: آسان)

۱۱۲. گزینه ۱ درست است.

فقط برپایی نماز، نشانه صبر انسان با ایمان نیست.

(عربی (۲) - ص ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۳. گزینه ۲ درست است.

صبر کردن در برابر آنچه به انسان رسیده است، آن نشانه کارهای مهم است.

(عربی (۲) - سطح دشواری: متوسط)

۱۱۴. گزینه ۳ درست است.

ردّ سایر گزینه‌ها:

(۱) «لَا يُحِبُّ: فعل متعدی و فاعلش ضمیر مستتر «هو» است.»

(۲) «أَغْضَضُ: فعل امر و مبنی است نه معرب.»

(۴) اسم مکان با «ه» شروع می‌شود و «مُنْكَر» اسم مفعول است.

(عربی (۲) - متن درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۵. گزینه ۴ درست است.

اسم تفضیل در صورتی که نقش «صفت» و دارای «ال» باشد باید با موصوف در جنس مطابقت کند.
(عربی (۲) - قواعد درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۶. گزینه ۱ درست است.

کلمه «خیر» در همه گزینه به جز گزینه یک به معنی «بهترین» (مضاف است) و در گزینه یک به معنی «بهتر» می باشد.
(عربی (۲) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۷. گزینه ۲ درست است.

«متجر: اسم مکان، «أجمل» اسم تفضیل»
(عربی (۲) - سطح دشواری: متوسط)

۱۱۸. گزینه ۱ درست است.

«أفاضل: جمع کلمه «أفضل» اسم تفضیل می باشد.»
(عربی (۲) - ص ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۹. گزینه ۳ درست است.

در سایر گزینه ها «دُنیا، بیت، شیراز، عالم، بلاد» اسم مکان نیستند.
(عربی (۲) - سطح دشواری: متوسط)

۱۲۰. گزینه ۴ درست است.

(۱) «أَنْفَعُ مَبْتَدَأُ»

(۲) «أَحَبُّ مَبْتَدَأُ»

(۳) «أَحْسَنُ: خبر، ولی کلمه «الأُولَى» در گزینه (۴) صفت می باشد»
(عربی (۲) - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)